

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΣΚΟΠΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΓΔΜ Α' ΕΞΑΜΗΝΟ 2007

ΕΚΘΕΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΓΔΜ
Α΄ Εξάμηνο 2007

A. Σχέσεις με Ε.Ε., διεθνείς οργανισμούς και συμφωνίες με τρίτες χώρες		
		σελ.
	1. Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί	3
	2. Διεθνείς Οργανισμοί	4-6
	3. Σχέσεις - Συμφωνίες ΠΓΔΜ με τρίτες χώρες	7
B. Εξελίξεις σε οικονομία της ΠΓΔΜ		
		Σελ.
	1. Γενικά	8-11
	2. Προϋπολογισμός	12
	3. Διαρθρωτική Πολιτική	13-16
	4. Νομισματική Πολιτική	17-19
	5. Ισοζύγιο Πληρωμών και Εξωτερικό Εμπόριο	20-21
	6. Ιδιωτικοποιήσεις - Ρυθμιστική Πολιτική	22
	7. Επενδύσεις	23-25
	8. Αναπτυξιακή Βοήθεια	26-27
	9. Επιχειρήσεις - Εκθέσεις	28-29

A. Σχέσεις με Ε.Ε., Διεθνείς Οργανισμούς και Συμφωνίες με τρίτες χώρες

1. Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί

1. Διαδικασία ένταξης σε Ευρωπαϊκή Ένωση

- Συνεδρίαση Ειδικής Επιτροπής της Ε.Ε. για οικονομικά θέματα (Βρυξέλλες, 15-16.03.2007)
- Στις 11.05.2007 έλαβε χώρα η συνεδρίαση της Επιτροπής γεωργίας και αλιείας της Ε.Ε., υπό την προεδρία της κυρίας P. Rampraloni, εκπροσώπου της Ε. Επιτροπής, με τη συμμετοχή εκπροσώπων των Υπουργείων Γεωργίας και Υγείας της πΓΔΜ.
- Στις 14.06.2007 θα πραγματοποιηθεί η συνεδρίαση της Επιτροπής Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.
- Ολοκληρώθηκαν την 21.03.2007, οι εργασίες της μικτής τεχνικής επιτροπής Ελλάδος-πΓΔΜ, σε πλαίσιο ανωτέρω προγράμματος, σε Υπουργείο Τοπικής Αυτοδιοίκησης της πΓΔΜ, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Διαχειριστικής Αρχής INTERREG, υπηρεσιών της ΠΓΔΜ, της Ε. Επιτροπής και της ΕΑΡ, με επωφελή αποτελέσματα και για τις δύο πλευρές.

2. Συμφωνία ελεύθερου εμπορίου Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA)

Η συμφωνία θα τεθεί σε ισχύ τον Ιούλιο 2007, λόγω μη κυρώσεως της συμφωνίας από τα νομοθετικά σώματα των συμβαλλομένων κρατών. Τη συμφωνία έχουν υπογράψει οι κυβερνήσεις οκτώ κρατών: Αλβανία, Βοσνία/Ερζεγοβίνη, Κόσοβο, Κροατία, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, πΓΔΜ και Σερβία, ενώ δεν ισχύει πλέον λόγω ένταξης τους στην Ε.Ε. για επτά κράτη (Βουλγαρία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία και Τσεχία). Οι πρωθυπουργοί των κρατών της ΝΑ Ευρώπης, κατά τη διάρκεια της διάσκεψης κορυφής του Βουκουρεστίου (06.04.2006) δέχθηκαν την ένταξη στη συμφωνία την Αλβανία, τη Βοσνία/Ερζεγοβίνη, το Κόσοβο, τη Μολδαβία, τη Σερβία και το Μαυροβούνιο και εξέτασαν το ενδεχόμενο ένταξης της Ουκρανίας. Η νέα συμφωνία υπεγράφη στις 19.12.2006 στο Βουκουρέστι και η αναμενόμενη η συμφωνία να τεθεί σε ισχύ την 01.05.2007.

συμβαλλόμενα κράτη	κατά κεφαλήν εισόδημα σε US\$
Κροατία	10.675
Σερβία	4.790
πΓΔΜ	3.426
Βοσνία/Ερζεγοβίνη	3.309
Αλβανία	3.209
Κόσοβο	1.600
Μολδαβία	1.054
Μαυροβούνιο	Δεν υπάρχουν στοιχεία

Τα κράτη της CEFTA που εισήλθαν στην Ε.Ε., είχαν υπογράψει συμφωνίες σύνδεσης και συνεπώς η συμφωνία συνέβαλε στην προετοιμασία τους για την πλήρη ένταξή τους. Η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Σλοβακία, η Σλοβενία και η Τσεχία εισήλθαν στην Ε.Ε. την 01.05.2004, ενώ η Βουλγαρία και η Ρουμανία την 01.01.2007. Η Κροατία δεν έχει ακόμα λάβει ημερομηνία, αλλά βρίσκεται σε διαδικασία διαπραγματεύσεων και η πΓΔΜ είναι υποψήφιο προς ένταξη μέλος. Σύμφωνα με παραιτήσεις της Ε. Επιτροπής και δεδομένου του υψηλού βαθμού εμπορικής τους εξάρτησης από την Ένωση, η συμφωνία αποτελεί στάδιο προετοιμασίας για την πλήρη ένταξή τους.

A. Σχέσεις με Ε.Ε., Διεθνείς Οργανισμούς και Συμφωνίες με τρίτες χώρες

2. Διεθνείς Οργανισμοί

2.1. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF)

Εκπρόσωποι του IMF εκτιμούν ότι η αύξηση του ελλείμματος του προϋπολογισμού της πΓΔΜ, το 007, ενέχει κινδύνους για την πορεία σταθεροποίησης της οικονομίας της χώρας. Κατά την πρόσφατη εκτίμηση των όρων του δανείου προς την κυβέρνηση της πΓΔΜ (Stand-by arrangement), σε κοινή δήλωσή τους, ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης της χώρας κ. Zoran Stavreski και ο εκπρόσωπος του διεθνούς οργανισμού κ. Mark Griffith, εξέφρασαν ανησυχία τους για την ταχύτητα ολοκλήρωσης των θεσμικών μεταρρυθμίσεων (εναρμόνιση των μεταβιβαστικών πληρωμών) σε σχέση προς το πρόγραμμα σταθεροποίησης της οικονομίας.

2.2. Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank)

- Σε US\$70-US\$90 θα ανέλθει το ποσόν της χρηματοδότησης της οικονομίας της πΓΔΜ, εκ μέρους της Παγκόσμιας Τράπεζας, την περίοδο 2007-2010, με στόχο την ενίσχυση της διαδικασίας ολοκλήρωσης των θεσμικών μεταρρυθμίσεων.
 - Η δημιουργία πλεονάσματος των συναλλαγματικών διαθεσίμων κατά €1,8 δισ. κατέστησε δυνατή την καταβολή δανειακών οφειλών US\$137 εκατ. εκ μέρους της κυβέρνησης της πΓΔΜ στην Παγκόσμια Τράπεζα. Το συνολικό ποσόν του εξωτερικού χρέους της πΓΔΜ ανέρχεται σε €1,6 δισ. Κατόπιν καταβολής US\$137 εκατ., αναμένεται βελτίωση της θέσης της πΓΔΜ στην κατάταξη των ειδικών οργανισμών χρηματοπιστωτικής αξιολόγησης.
 - Συνάντηση αντιπροέδρου της κυβέρνησης της πΓΔΜ κ. Zoran Stavreski με αντιπροσωπεία της υπηρεσίας διεθνών επενδύσεων της Παγκόσμιας Τράπεζας (FIAS), με συμμετοχή εμπειρογνομόνων κυβερνήσεων Κροατίας και Ουκρανίας, με στόχο την εξέταση της πορείας υλοποίησης του προγράμματος περιορισμού διοικητικών ρυθμίσεων (“Regulatory Guillotine”)
 - Συνέντευξη του κ. Venkata Ramana Putti, ειδικού της Παγκόσμιας Τράπεζας σε θέματα περιβάλλοντος, σχετικά με υποχρέωση υλοποίησης σχεδίων προστασίας περιβάλλοντος, εκ μέρους της πΓΔΜ, έως το 2012, σε πλαίσιο εφαρμογής Πρωτοκόλλου Kyoto. Εκπρόσωποι της κυβέρνησης της χώρας εξέφρασαν ενδιαφέρον για την ανάληψη σχετικών πρωτοβουλιών σε τομέα ενέργειας και τοπικής αυτοδιοίκησης.
 - Τον Φεβρουάριο 2007, η Παγκόσμια Τράπεζα ενέκρινε την επιχορήγηση US\$5,5 εκατ. για την ανάληψη δράσεων ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενώ US\$800.000 από το ανωτέρω ποσόν θα χρησιμοποιηθεί από την εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας MEPSO για την ίδρυση εταιρείας για την εξοικονόμηση ενέργειας.
- Για την έγκριση δύο επιχορηγήσεων εκ μέρους των κυβερνήσεων Ιαπωνίας, Ολλανδίας και Αυστρίας, βλ. κατωτέρω Β. 8. Αναπτυξιακή βοήθεια.

2.3. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD)

2.4. Λοιποί οργανισμοί

Ευρωπαϊκό Ταμείο ΝΑ Ευρώπης (EFSE)

Το Ταμείο ιδρύθηκε από την EBRD (€257,1 εκατ.) στις 14.10.2005, με στόχους:

- τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, μέσω κεφαλαίων από τους οργανισμούς της Ε.Ε., της Γερμανίας (Bundesministerium fuer wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung), της Ελβετίας (Swiss Agency for Development and Cooperation) και της Ολλανδίας (Development Finance Company)
 - και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην περιοχή.
- Σε εκδήλωση στην Κεντρική Τράπεζα της πΓΔΜ (Μάρτιος 2007), ο πρόεδρος του Ταμείου κ. Klaus Glaubitt, παρουσίασε τους βασικούς άξονες δράσης.

Ευρωπαϊκό Οικονομικό Συνέδριο Βιέννης (Vienna Economic Forum)

Διοργάνωση οικονομικού συνεδρίου, στην Αχρίδα, 24-25.04.2007, με θέμα τις υποδομές και τις επενδύσεις στη ΝΑ Ευρώπη, υπό την αιγίδα του οργανισμού Vienna Economic Forum. Στόχοι του συνεδρίου ήταν η προβολή των επενδυτικών δυνατοτήτων στη ΝΑ

Ευρώπη, η παρουσίαση κοινών οικονομικών-επιχειρηματικών σχεδίων στην περιοχή και η διασύνδεση των φορέων οικονομικής δράσης της περιοχής με ευρωπαϊκούς. Στην ομιλία του, ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης της πΓΔΜ κ. Zoran Stavreski, παρουσίασε προγράμματα προσέλκυσης επενδύσεων σε τομείς συγκοινωνιών, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και ακίνητα. Ακολούθησε ομιλία του υπουργού μεταφορών της πΓΔΜ κ. Mile Janakievski, περί προτάσεων εκσυγχρονισμού των σιδηροδρόμων και των αερομεταφορών και παρουσιάσεις εκπροσώπων των κυβερνήσεων Ουγγαρίας, Τσεχίας και Σερβίας, σχετικά με δυνατότητες συνεργασίας δημοσίων οργανισμών με ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Ο οργανισμός Vienna Economic Forum ιδρύθηκε στη Βιέννη τον Απρίλιο 2004, με στόχο την ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών της ΝΑ Ευρώπης. Πρόεδρος του οργανισμού είναι ο Dr. Erhard Busek, τέως καγκελλάριος της Αυστρίας και ειδικός συντονιστής του Συμφώνου Σταθερότητας για τη ΝΑ Ευρώπη, ενώ η Επιτροπή του οργανισμού αποτελείται από τους πρωθυπουργούς των κρατών της ΝΑ Ευρώπης. Ο οργανισμός οργανώνει συνέδρια από το Νοέμβριο 2004. Το επόμενο συνέδριο θα λάβει χώρα στην Κωνσταντινούπολη, 24-25.06.2007

Διάσκεψη κορυφής τομέας ενέργειας, Αχρίδα 20.04.2007

Κατά τη διάρκεια ομιλιών, παρουσιάσεων και συζητήσεων τους, οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών της ΝΑ Ευρώπης συμφώνησαν περί της σπουδαιότητας ανάληψης από κοινού δράσεων σε τομέα ενέργειας και της λειτουργίας μίας ανταγωνιστικής αγοράς ενέργειας στην περιοχή. Μεταξύ των προτάσεων, αναφέρουμε αίτημα του αντιπροέδρου της κυβέρνησης της Βουλγαρίας κ. Marin περί αναθεώρησης της απόφασης της Ε.Ε. για τη διακοπή των εργασιών των δύο πυρηνικών αντιδραστήρων του Κοζλοντούϊ.

**Επιχειρηματικό Συμβούλιο
NA Ευρώπης (BAC SEE)**

Σύνοδος του BAC στα Σκόπια, 07.03.2007, με θέμα την προσέλκυση επενδύσεων στη NA Ευρώπη. Ο πρόεδρος του οργανισμού κ. George Brobah συνέστησε την υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων εκ μέρους της κυβέρνησης της πΓΔΜ (δημιουργία σταθερού ιδιοκτησιακού καθεστώτος, διασφάλιση της πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ενίσχυση συνεργασίας δημοσίου με ιδιωτικού τομέα).

Ιστορικό

Τα Επιχειρηματικά Συμβούλια του Οργανισμού Συνεργασίας NA Ευρώπης (SECI) και του Συμφώνου Σταθερότητας συγχωνεύθηκαν τον Δεκέμβριο 2002, στο Επιχειρηματικό Συμβούλιο της NA Ευρώπης (BAC SEE), με στόχο τον συντονισμό των δράσεων στις οκτώ κράτη της περιοχής (Αλβανία, Βοσνία/Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, πΓΔΜ, Μολδαβία, Ρουμανία, Σερβία, Μαυροβούνιο).

Το νέο Επιχειρηματικό Συμβούλιο διοικείται από τέσσερα μέλη, εκπροσώπους επιχειρήσεων, αποτελείται από 40 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε 20 κράτη (δωρήτριες χώρες και κράτη της NA Ευρώπης), οι συνεδριάσεις λαμβάνουν χώρα τέσσερις φορές το έτος και διατηρεί συνδέσμους σε διεθνείς οργανισμούς.

<u>Στόχοι</u>	<u>Μέσα πολιτικής</u>
– οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, με στόχο την προώθηση των επενδύσεων, και επιχειρηματικών συνεργασιών, προστασίας του περιβάλλοντος και ενίσχυσης της απασχόλησης στη NA Ευρώπη, – δημιουργία ευνοϊκού επιχειρηματικού κλίματος στην περιοχή, μέσω αποκατάστασης της λειτουργίας της αγοράς, διόρθωση των στρεβλώσεων της αγοράς και ενίσχυσης των υποδομών.	– διαβουλεύσεις με το Σύμφωνο Σταθερότητας, την Ε. Επιτροπή, διεθνείς οργανισμούς, κυβερνήσεις και κυβερνήσεις δωρητριών χωρών, – παροχή συμβουλών σε κυβερνήσεις και επιχειρηματικούς συνδέσμους στα κράτη της NA Ευρώπης – διοργάνωση επιχειρηματικών αποστολών, συνεδρίων, επιτροπών, λειτουργία γραφείων σε κράτη NA Ευρώπης, κέντρου πληροφόρησης και αντιστοίχων δικτύων.

A. Σχέσεις με Ε.Ε., Διεθνείς Οργανισμούς και Συμφωνίες με τρίτες χώρες

3. Σχέσεις - Συμφωνίες πΓΔΜ με τρίτες χώρες

Ελλάδα

Επίσκεψη γενικού διευθυντή Β' Δ/σεων ΥΠΕΞ, πρέσβη κ. Ματζουράνη σε Σκόπια και συνάντησή του με αντιπρόεδρο της κυβέρνησης της πΓΔΜ κ. Zoran Stavreski, υπουργό Περιβάλλοντος της πΓΔΜ κ. Dzeli Bajrami, υπουργό αρμόδιο για ξένες επενδύσεις κ. Gligor Taskovic, υφυπουργό Οικονομίας της πΓΔΜ κ. Kiro Spacev, εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στελέχη του Γραφείου της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ανασυγκρότησης (EAR), εκπροσώπους του Γραφείου της Παγκόσμιας Τράπεζας στα Σκόπια και εκπροσώπους ελληνικών επιχειρήσεων σε πΓΔΜ. Στις συναντήσεις, η ελληνική πλευρά έθεσε τα προβλήματα των ελληνικών επιχειρήσεων στην πΓΔΜ και τη δυνατότητα ολοκλήρωσης του έργου καθαρισμού των λυμάτων Αξιού σε περιοχή Γευγελή.

Τουρκία

Σε πλαίσιο επίσημης επίσκεψης του υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας κ. Abdullah Gul στα Σκόπια, συνεκλήθη μικτό επιχειρηματικό συμβούλιο στο Εμπορικό Επιμελητήριο της πΓΔΜ, με τη συμμετοχή 20 εταιρειών από Τουρκία. Το 2006, η αξία των εξαγωγών της πΓΔΜ προς την Τουρκία, ανήλθε σε US\$55,18 εκατ. και η αξία των εισαγωγών από την Τουρκία σε US\$123,92 εκατ. (εμπορικό έλλειμμα της πΓΔΜ: US\$68.74 εκατ.) Η συνολική αξία των τουρκικών επενδύσεων στην πΓΔΜ υπολογίζεται σε US\$20 εκατ., ενώ η μεγαλύτερη επένδυση θεωρείται η κατασκευή του εμπορικού κέντρου RAMSTOR στα Σκόπια.

Κατάρ

Συνάντηση του υφυπουργού Εξωτερικών του Κατάρ, κ. Saif Mugaddam Al Buainain, με τον υπουργό Εξωτερικών της πΓΔΜ, κ. Milososki, στα Σκόπια, στις 11.04.2007, με στόχο την ανάπτυξη των διμερών οικονομικών σχέσεων (εμπόριο, μεταφορά τεχνογνωσίας σε τομείς υγείας και εκπαίδευσης και επενδύσεις κατασκευαστικών εταιρειών). Οι δύο εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των δύο κρατών υπέγραψαν συνθήκη οικονομικής συνεργασίας και ακολούθησαν συναντήσεις με κ.κ. Zivko Jankulovski, αντιπρόεδρο της κυβέρνησης, Vera Rafajlovska, υπουργό Οικονομίας, Imer Selmani, υπουργό Υγείας και Pero Dimsoski, υφυπουργό Γεωργίας.

ΗΠΑ

Διοργάνωση στην Πρεσβεία της Γαλλίας στην Ουάσιγκτον, η 4^η Διεθνής συνάντηση οινογνωσίας, με συμμετοχή κρασιών από τη Γαλλία, Ιταλία, Νέα Ζηλανδία, Ισπανία, Πολωνία, Μολδαβία, Λιθουανία και πΓΔΜ (οινοποιείο ΤΙΚVES). Πρόκειται για πρωτοβουλία της πρεσβείας της πΓΔΜ στην Ουάσιγκτον, με στόχο την προώθηση του κρασιού της χώρας στην αγορά των ΗΠΑ. Υπενθυμίζουμε ότι στις 22.11.2006, ο γνωστός αμερικανός επιχειρηματίας John Parke Wright IV ανέλαβε σύμβουλος του Υπουργείου Γεωργίας της πΓΔΜ, λόγω της εμπειρίας του σε σχετικά ζητήματα. Ο κ. John Parke Wright IV, κληρονόμησε τον όμιλο επιχειρήσεων LYKES BROS Inc., το 2001 και θεωρείται ένας από τους 400 πλουσιώτερους επιχειρηματίες των ΗΠΑ (περιοδικό Fortune).

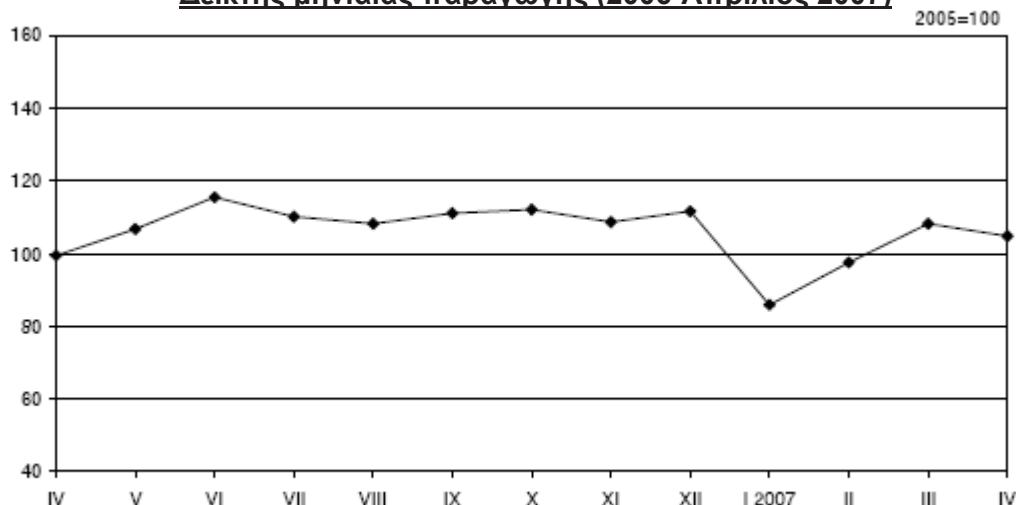
Β. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ

1. Γενικά

1.1. Παραγωγή

Μεταβολή (%)					
04.2007	04.2007	04.2007	A' τετράμηνο 2007	A' τετράμηνο 2007	
Μέσος όρος 2005	03.2007	04.2006	Μέσος όρος 2005	A' τετράμηνο 2006	
4.6	-3.0	5.3	-1.1	9.9	

Δείκτης μηνιαίας παραγωγής (2006-Απρίλιος 2007)

Παρότι τον Απρίλιο 2007, η βιομηχανική παραγωγή, σε σχέση με την αντίστοιχη του Μαρτίου, περιορίστηκε κατά 3%, εντούτοις, σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2006, παρουσίασε αύξηση κατά 5,3% και σε σύγκριση προς την μέση ετήσια παραγωγή του 2005, επίσης παρουσίασε αύξηση κατά 4,6%, λόγω αύξησης παραγωγής ενέργειας κατά 3,5%, ενδιάμεσων προϊόντων (εκτός ενέργειας) κατά 20,7% και κεφαλαιουχικών αγαθών κατά 18,1%. Ειδικότερα, οι μεταβολές της παραγωγής, τον Απρίλιο 2007, σε σχέση με τον Μάρτιο 2007, υπήρξαν:

- θετικές για την παραγωγή ενδιάμεσων αγαθών (εκτός ενέργειας), η οποία αυξήθηκε κατά 2,8%, την παραγωγή διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αύξηση 11,2%) και την παραγωγή σε κλάδο εξόρυξης (αύξηση 11,3%),
- αρνητικές για το σύνολο της παραγωγής, το οποίο περιορίστηκε κατά 3% (όπως αναφέρθηκε), για την παραγωγή ενέργειας (μείωση 7%), κεφαλαιουχικών προϊόντων (μείωση 3,9%), μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών (μείωση 7,2%), μεταποίησης (μείωση 2,5%) και ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και ύδατος (μείωση 11,6%).

1.2. Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου

Το Α' εξάμηνο του 2007, οι επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό και εξοπλισμό αυξήθηκαν κατά 13,4%, σε σύγκριση με το Α' εξάμηνο του 2006, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της πΓΔΜ.

1.3. Παραγωγικότητα

Παρά τις δυσχέρειες αξιολόγησης της πορείας της οικονομίας της πΓΔΜ, λόγω ανεπάρκειας και ασυμφωνίας στατιστικών στοιχείων (π.χ. τα στοιχεία περί εξαγωγών δεν συμφωνούν με τα στοιχεία της εθνικής παραγωγής), διαστρέβλωσης της λειτουργίας των συναλλαγματικών ισοτιμιών, μεγάλου μεγέθους μετατροπής συναλλάγματος (πρόκειται για μεταναστευτικά εμβάσματα ή για προϊόντα παραοικονομίας), οι διεθνείς οργανισμοί διαθέτουν ενδεικτικά στοιχεία παραγωγικότητας στην πΓΔΜ. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας¹, η πΓΔΜ κατατάσσεται στην τελευταία θέση σε σύγκριση με τα λοιπά βαλκανικά κράτη, όσον αφορά το κόστος ίδρυσης/διακοπής επιχείρησης, πρόσληψης/απόλυσης υπαλλήλων και εκτέλεσης συμβολαίων.

Η κυβέρνηση της πΓΔΜ εμμένει σε υιοθέτηση μέτρων, διαστρεβλωτικών της λειτουργίας της αγοράς, όπως έχουν επισημάνει εκπρόσωποι των διεθνών οργανισμών (βλ. τελική έκθεση αποστολής IMF σε Σκόπια, Concluding Statement of the 2006 Article IV Mission, 05.06.2006), όπως εκχωρήσεις ειδικών δικαιωμάτων σε ορισμένες κατηγορίες (ειδικές ζώνες φορολογικών απαλλαγών, επιδοτήσεις παραγωγής, πώληση γης σε τιμές κάτω της τιμής αγοράς). Τέτοιες πρακτικές δεν επιδρούν στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας, πλήττουν τη φορολογική βάση και κυρίως τις υγιείς ξένες επιχειρήσεις στην πΓΔΜ.

Η ορθή αντιμετώπιση του προβλήματος της παραγωγικότητας στην πΓΔΜ πρέπει να βασίζεται σε υιοθέτηση όρων βελτίωσης του επιχειρηματικού κλίματος, προσφέροντας ίσες ευκαιρίες για την υλοποίηση εγχωρίων και ξένων επενδύσεων και τη δημιουργία επιχειρηματικών συνεργασιών.

¹ World Bank (2005) *Enhancing job opportunities in Eastern Europe and the former Soviet Union*. Washington DC.

World Bank (2006) *Doing business in 2006: creating jobs*. Washington DC.

1.4. Ανταγωνιστικότητα της οικονομίας

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Οργανισμού HERITAGE, η οικονομική ελευθερία στην πΓΔΜ δεν ξεπερνά το 60,8% της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας (71^η θέση, διεθνώς), η διαδικασία πραγματοποίησης ιδιωτικών επενδύσεων περιορίζεται από κρατικές παρεμβάσεις και ατέλειες στη λειτουργία της αγοράς (διαφθορά, παραοικονομία). Ο προσδιορισμός του δείκτη οικονομική ελευθερίας της πΓΔΜ από τον αμερικανικό οργανισμό, βασίζεται σε σταθμισμένη αξιολόγηση δέκα επιμέρους δεικτών:

1. Επιχειρηματική ελευθερία: 60,9%. Ανεπαρκής εφαρμογή εμπορικής νομοθεσίας.
2. Εμπορική ελευθερία: 73,4%. Δασμοί, ποσοτώσεις, λοιποί μη δασμολογικοί περιορισμοί (πρότυπα, κανόνες υγείας και ασφάλειας) επιβαρύνουν το εμπορικό κόστος.
3. Φορολογική ελευθερία: επιβολή φόρου 15%.
4. Κρατική παρέμβαση: 67,8%. Υψηλό επίπεδο δημοσίων δαπανών (36,1% του ΑΕΠ). Η ολοκλήρωση των σχεδίων ιδιωτικοποίησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων δεν συνέβαλε στην αποκατάσταση της λειτουργίας της αγοράς.
5. Νομισματική ελευθερία: 91,1%. Χαμηλό επίπεδο πληθωρισμού.
6. Επενδυτική ελευθερία: 60%. Παρά την προσφορά ειδικών ρυθμίσεων για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, εντούτοις, η πολιτική αστάθεια δεν δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης στο επιχειρηματικό περιβάλλον.
7. Χρηματοοικονομική ελευθερία: 60%. Ο χρηματοοικονομικός τομέας ελέγχεται από τις τράπεζες.
8. Ιδιοκτησιακά δικαιώματα: 30%. Συνεπώς, το 70% των δραστηριοτήτων χαρακτηρίζεται ως ανελεύθερο. Η ανεπαρκής προστασία ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων, οι παρεμβάσεις εκτελεστικής εξουσίας στην διαδικασία έκδοσης δικαστικών αποφάσεων, και η χρονοβόρα εναρμόνιση θεσμικού πλαισίου της χώρας προς το αντίστοιχο ευρωπαϊκό επιδρούν ανασταλτικά στην πορεία οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.
9. Διαφθορά: 78%. Διάχυτο το αίσθημα της ανασφάλειας, εξαιτίας διάβρωσης των θεσμών και εξάπλωσης της διαφθοράς σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας.
10. Εργατική ελευθερία: 58,1%. Ακαμψίες στην αγορά εργασίας: – κανονισμοί εργατικού δικαίου ανασχετικοί της πολιτικής ενίσχυσης της παραγωγικότητας, – επιβαρύνσεις της παραγωγής, – υψηλά μη-μισθολογικά εργατικά κόστη, τα οποία επιβαρύνουν την παραγωγή – και η αδυναμία προσαρμογής της στα νέα δεδομένα.

Τον Ιανουάριο 2007, ο γνωστός καθηγητής του Management Ichak Adizes ανέλαβε χρέη οικονομικού συμβούλου της κυβέρνησης της πΓΔΜ. Ο κ. Adizes, γεννήθηκε στα Σκόπια και υπήρξε σύμβουλος πολυεθνικών επιχειρήσεων και ξένων κυβερνήσεων επί 35 έτη.

Σύσταση διεύθυνσης διμερών οικονομικών σχέσεων στο Υπουργείο Εξωτερικών της πΓΔΜ, υπό τον πρέσβη κ. Iliaz Sabriu (02.03.2007) με στόχο την αποτελεσματικότερη προώθηση των οικονομικών σχέσεων της χώρας στο εξωτερικό.

1.5. Ζώνες ελεύθερων οικονομικών συναλλαγών

- Δηλώσεις του αντιπροέδρου της κυβέρνησης της πΓΔΜ κ. Zoran Stavreski, κατόπιν συναντήσεών του με εκπροσώπους των εταιρειών GAMA και EVN, την 24.04.2007, περί έναρξης της λειτουργίας της οικονομικής ζώνης BUNARDZIK, τον Σεπτέμβριο 2007 (ολοκλήρωση υποδομών φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού).

Στοιχεία οικονομικής ζώνης BUNARDZIK	
νομική βάση	Εφημερίδα της κυβερνήσεως υπ. αρ. 56/1999, 41/2000 και 06/2002
συνολική έκταση	159 στρέμματα
τοποθεσία	πλησίον οδικού άξονα E-75 Σκόπια-Κουμάνοβο, 10 χλμ ανατολικά των Σκοπίων.
γειτνίαση με σιδηροδρομικό σταθμό	500 μέτρα
γειτνίαση με αεροδρόμιο Σκοπίων	3 χλμ

- Ο δήμος Petrovec θα ανακοινώσει διαγωνισμό για την κατασκευή υποδομών σε Ζώνη πολλαπλών χρήσεων Τσολίγια (Cojlija). Ήδη εκπρόσωποι τεσσάρων πολυτελών ξενοδοχείων και η τοπική ένωση δεκαεπτά παραγωγών κινηματογραφικών ταινιών Collaborative Group έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την εγκατάστασή τους σε Ζώνη έκτασης 203 εκταρίων, πλησίον αεροδρομίου Σκοπίων.
- Δήλωση εκπροσώπων της κυβέρνησης της πΓΔΜ περί ίδρυσης ζώνης ελεύθερων οικονομικών συναλλαγών, σε περιοχή Πελαγονία, πλησίον πόλης Τέτοβο, το 2008, εκτάσεως 140 εκταρίων (Ιούνιος 2007).
- **Εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχουν εκφράσει την αντίθεσή τους στην ίδρυση αντιστοίχων ζωνών**, η λειτουργία των οποίων δημιουργεί όρους αθέμιτου ανταγωνισμού. Παρόμοια θέση έχουν διατυπώσει και εκπρόσωποι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (IMF). Ο επικεφαλής του Γραφείου του διεθνούς οργανισμού στα Σκόπια, κ. Bert van Stelm, μετά τη δημοσίευση της έκθεσης του IMF περί δανείου US\$75,8 εκατ. σε πΓΔΜ (έγκριση, 31.08.2005) δήλωσε σε συνέντευξη τύπου την 16.02.2007, ότι το IMF δεν εγκρίνει τα σχέδια της κυβέρνησης της πΓΔΜ περί φορολογικών απαλλαγών εντός ειδικών ζωνών εγκατάστασης των επιχειρήσεων. Παρόμοιες δράσεις δημιουργούν φορολογικές διακρίσεις έναντι των επιχειρήσεων και αντίκεινται στις αρχές λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς.

B. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ

2. Προϋπολογισμός

2.1. Προϋπολογισμός

- Το πρώτο τετράμηνο του 2007, η τελική καταναλωτική δαπάνη της κυβέρνησης της πΓΔΜ αυξήθηκε κατά 3,5% (από €937,4 εκατ., το πρώτο τετράμηνο του 2006 σε €970,2 εκατ.). Αύξηση παρουσίασαν και τα έσοδα κατά 6,7%, ως αποτέλεσμα αύξησης των φορολογικών εσόδων και λοιπών εισφορών κατά 6,4%, τα μη φορολογικά έσοδα ελαττώθηκαν κατά 0,7% και το σύνολο των δαπανών ανήλθε σε €358,8 εκατ. (αύξηση κατά 7,6%).
- Ο προϋπολογισμός του 2007 προβλέπει €800.000 για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των εγχωρίων επιχειρήσεων: €160.000 για την προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, €130.000 για την υλοποίηση του σχεδίου “Red Sun” (πιστοποίηση επιχειρήσεων) και €510.000 για την προβολή των επιχειρήσεων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, διαφημιστικά φυλλάδια, κλπ).

2.2. Φορολογία

Παρουσίαση βασικών αξόνων του στρατηγικού σχεδιασμού των εφοριακών αρχών της πΓΔΜ, 2007-2009 (Public Revenue Office).

Βάσεις σχεδιασμού

1. Αξιολόγηση των δυνατοτήτων και στόχων
2. Οργανισμός των εφοριακών αρχών της πΓΔΜ
3. Εθνικό σύστημα φορολογίας και σχετική νομοθεσία
4. Λοιπή φορολογική νομοθεσία

Στόχοι

1. Περιορισμός κόστους εναρμόνισης κανόνων φορολογικής βάσης φόρων με κοινωνικές εισφορές
2. Άρση φορολογικών διακρίσεων
3. Ανάπτυξη κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας και κατάρτιση προσωπικού
4. Βελτίωση λειτουργίας εφοριακών αρχών
5. Εναρμόνιση με πρότυπα της Ε.Ε.

B. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ

3. Διαρθρωτική Πολιτική

3.1 Πολιτική απασχόλησης

- Περιορισμός της απασχόλησης στην βιομηχανία, τα ορυχεία και τον κλάδο ενέργειας κατά 5,8%, 4,5% και 5,8%, αντίστοιχα, το Α' εξάμηνο του 2007, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της πΓΔΜ. Ο ενεργός πληθυσμός υπολογίζεται σε 899.732 άτομα (αύξηση κατά 1,1% σε σχέση προς το Α' εξάμηνο 2005) εκ των οποίων 576.813 άτομα απασχολούνται (64,1%) και 322.919 είναι άνεργοι (35,9%). Η κυβέρνηση εφαρμόζει, από την αρχή του 2007, πέντε προγράμματα για την ενίσχυση της απασχόλησης, με στόχο την δημιουργία 5.000-10.000 νέων θέσεων εργασίας.
- Τον Απρίλιο 2007, η κυβέρνηση υιοθέτησε το σχέδιο ίδρυσης τρίτου ασφαλιστικού ταμείου, με στόχο τη συνταξιοδότηση όσων δεν καλύπτονται από το σύστημα υποχρεωτικής ασφάλισης (άνεργα ζευγάρια, μακροχρόνια άνεργοι και εργαζόμενοι σε ξένες αποστολές στην πΓΔΜ). Εγχώριες τράπεζες θα συνεισφέρουν στο κεφάλαιο ίδρυσης του νέου ταμείου, οι εργασίες του οποίου θα ξεκινήσουν τα μέσα του 2008, σύμφωνα με δηλώσεις του υπουργού Εργασίας κ. Ljupco Meskon.
- Ονομαστική αύξηση του γενικού επιπέδου ημερομισθίων κατά 8% και πραγματική κατά 4,1%. Σύμφωνα με τελευταία στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της πΓΔΜ, ο μέσος καθαρός μισθός διαμορφώθηκε σε 13.896 δηνάρια (€226) και οι μικτές αποδοχές σε (€387). Τα επαγγέλματα με την υψηλότερη ζήτηση και συνεπώς τους υψηλότερους μισθούς στην πΓΔΜ, είναι οι μηχανικοί και προγραμματιστές Η/Υ (αύξηση μισθών κατά 15,4%), οι χρηματιστές, οι πωλητές, οι λογιστές και οι ειδικοί σε ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού. Εντούτοις, το 13% των απασχολουμένων της πΓΔΜ δεν αμείβεται.
- Η αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών, λόγω εφαρμογής νέας μεθόδου συλλογής τους και η αύξηση του επιπέδου των ημερομισθίων συνέβαλαν στην αύξηση της κερδοφορίας του Ταμείου Συντάξεων της πΓΔΜ.

3.2. Γεωργία

Τριπλασιασμό των αγροτικών επιδοτήσεων αποφάσισε η κυβέρνηση της πΓΔΜ (επιδοτήσεις 2007: €19,57 εκατ.), σύμφωνα με τις προεκλογικές δεσμεύσεις, μέσω χρηματοδότησης τεσσάρων προγραμμάτων (ενίσχυση γεωργικής παραγωγής, προώθηση καλλιέργειας βιολογικών προϊόντων, παραγωγής καπνών και στήριξη ανάπτυξης αγροτικών περιοχών), με στόχο την εναρμόνιση της γεωργίας της πΓΔΜ προς τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βελτίωση παραγωγικότητας, ενίσχυση ανταγωνισμού και υιοθέτηση κανόνων ποιότητας και ασφάλειας τροφίμων).

3.3. Ενέργεια

- Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιευμένη μελέτη της εταιρείας παραγωγής ηλεκτρισμού ELEM, αύξηση της οικονομικής μεγέθυνσης της πΓΔΜ κατά 6-8%, έως το 2012, απαιτεί τη λειτουργία επιπλέον εγκαταστάσεων δυνατότητας 800 MW, 75% των οποίων πρέπει να είναι θερμοηλεκτρικές και 25% υδροηλεκτρικές. Δεδομένης της αυξανόμενης ενεργειακής εξάρτησης της χώρας από το εξωτερικό και της αύξησης της τιμής εισαγωγής ενέργειας, απαιτείται ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων (επένδυση €2 δισ.) και η εξεύρεση νέων ενεργειακών αποθεμάτων.
- Διακοπή της λειτουργίας του θερμοηλεκτρικού σταθμού OSLOMEJ, παραγωγικής ικανότητας 128 MW/h (8% της εγχώριας παραγωγής) εκ μέρους της εταιρείας παραγωγής ηλεκτρισμού της πΓΔΜ ELEM, λόγω μείωσης παραγωγής άνθρακα. Για την επαναλειτουργία απαιτείται η εκτροπή του ποταμού Temnica.

3.3.1. Ηλεκτρική ενέργεια

Ηλεκτρική Εταιρεία ESM (εξαγορασθείσα από αυστριακή EVN)

Η αυστριακή εταιρεία αγόρασε επιπλέον 19,9% των μετοχών της ESM, μέσω του Χρηματιστηρίου Σκοπίων, καταβάλλοντας €49 εκατ. και συνεπώς κατέχει πλέον το 90% του μετοχικού κεφαλαίου της ESM. Το ανωτέρω 19,9% ανήκε στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD), η οποία το διέθεσε στην αγορά €45 εκατ.

Εταιρεία παραγωγής ELEM

- Προκήρυξη διεθνούς διαγωνισμού εκ μέρους της ELEM, για την επιλογή ασφαλιστικού φορέα των διαθεσίμων της εταιρείας του 2008 (σταθμοί παραγωγής ενέργειας και εξοπλισμός). Ημερομηνία υποβολής: 8.05.2007. Η απόφαση επιλογής θα ανακοινωθεί το Νοέμβριο 2007.
- Προκήρυξη για την υποβολή προσφορών ενοικίασης του θερμοηλεκτρικού σταθμού OSLOMEJ, εκ μέρους της εταιρείας παραγωγής ηλεκτρισμού της πΓΔΜ ELEM. Τα έσοδα από την ενοικίαση θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση έργων εκτροπής ποταμού Temnica.

Εταιρεία διανομής ηλεκτρισμού (MEPSO)

Ανακοίνωση του γενικού διευθυντή της MEPSO κ. Atanasko Tunevski, περί διάθεσης μόνον του 45% της συνολικής ζήτησης στις μεγάλες εταιρείες κατανάλωσης (FENI, SILMAK, MAK ZELEZ, MAKSTIL, SKOPSKI LEGURI, MITTAL STEEL, BUCIM, OKTA και TITAN-USJE) σε τιμή €29,60, ενώ το υπόλοιπο 55% της ζήτησης οι εταιρείες θα αναγκασθούν να το αγοράσουν από την ελεύθερη αγορά, σε υψηλότερη τιμή. Ήδη, εκπρόσωποι των ανωτέρω εταιρειών έχουν εκφράσει τη δυσαρέσκειά τους. Ήδη από τον Μάρτιο 2007, Η εταιρεία FENI ξεκίνησε την εισαγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, μέσω της ελβετικής εταιρείας EFT.

**Διαγωνισμός πώλησης
υδροηλεκτρικού σταθμού
Negotino**

Ενδιαφέρον ξένων εταιρειών, μεταξύ των οποίων η ελληνική ΔΕΗ (μέσω της CONTOUR GLOBAL), η σλοβένικη HSE, η ρωσική RAO, οι αυστριακές VERBUND και EVN, η канаδική HATCH και η βουλγαρική FINANCE ENGINEERING, για την εξαγορά της θερμοηλεκτρικής μονάδας στο Negotino.

**Διαγωνισμός για την
κατασκευή εξήντα (60)
υδροηλεκτρικών σταθμών**

- Ο Υπουργός Οικονομίας της πΓΔΜ ανακοίνωσε την 14.02.2007, την έναρξη διεθνούς διαγωνισμού για την κατασκευή εξήντα (60) μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών στην πΓΔΜ (ελάχιστη παραγωγή ενέργειας: 5MW/έκαστος). Ο διεθνής διαγωνισμός ξεκίνησε την 04.06.2007, με κύριο κριτήριο επιλογής την τιμή προσφοράς. Αναμένεται η προκήρυξη διαγωνισμού για κατασκευή υδροηλεκτρικών σταθμών σε επιπλέον τετρακόσιες (400) τοποθεσίες (10% των συνολικών αναγκών ενέργειας της πΓΔΜ).
- Προκήρυξη διαγωνισμού για τη κατασκευή υδροηλεκτρικού εργοστασίου σε περιοχή Boskon, πλησίον πόλης Debar (Ιούνιος 2007).

**Ελληνική εταιρεία
ENKAT**

Υποβολή αιτήματος ENKAT προς τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της πΓΔΜ, για τη χορήγηση αδειας εμπορίου ηλεκτρικής ενέργειας. Πρόκειται για το τρίτο σχετικό αίτημα στην πΓΔΜ, μετά την υποβολή αιτημάτων εκ μέρους της βρετανο-ελβετικής EFT και της ελβετικής ATEL.

3.3.2. Πετρέλαιο

**Πετρελαιοαγωγός
AMBO**

Υπογραφή τριμερούς μνημονίου (Αλβανία, πΓΔΜ και Βουλγαρία) την 31.01.2007, για την έναρξη των διαδικασιών κατασκευής του πετρελαιοαγωγού AMBO, εντός του 2008, με στόχο ολοκλήρωσης των εργασιών το 2011. Το κόστος κατασκευής του αγωγού, μήκους 913 χλμ, εκτιμάται σε US\$1,2 δισ. Σύμφωνα με δήλωση της υπουργού Οικονομίας της πΓΔΜ κυρίας Vera Rafajlovska, το κέρδος από την κατασκευή του αγωγού, για την πΓΔΜ, εκτιμάται σε US\$30 εκατ. ετησίως.

SHELL

➤ Για τις κινήσεις της αμερικανικής εταιρείας SHELL στην πΓΔΜ, βλ. κατωτέρω 7.2. Επενδύσεις ΗΠΑ.

**Παραγωγή
βιοπετρελαίου**

Έναρξη της λειτουργίας του δημοτικού εργοστασίου βιολογικού πετρελαίου στην περιοχή Kamenica (Φεβρουάριος 2007). Η παραγωγή βιοπετρελαίου θα συμβάλει στην διαδικασία βιώσιμης ανάπτυξης, την ενίσχυση της απασχόλησης του γυναικείου πληθυσμού και των ατόμων με ειδικές ανάγκες της ευρύτερης περιοχής. Το έργο έχει χρηματοδοτηθεί από τη βρετανική πρεσβεία στα Σκόπια και το Πρόγραμμα μικρών έργων προστασίας περιβάλλοντος του UNDP, ενώ χορηγός είναι η εταιρεία Mc DONALD'S στα Σκόπια.

3.3.3. Φυσικό αέριο

- Δήλωση αντιπροέδρου της κυβέρνησης κ. Zoran Stavreski (Μάρτιος 2007) περί σχεδίου ίδρυσης νέας κρατικής εταιρείας διανομής φυσικού αερίου στην πΓΔΜ, σε πλαίσιο συμβατικών υποχρεώσεων της Ρωσίας (αντιστάθμισης χρεών US\$50 εκατ.)
- Δήλωση (Απρίλιος 2007) του γενικού διευθυντή της ρωσικής εταιρείας SINTEZ, κ. Andrej Korolev, κατόπιν συνάντησής του με τον πρωθυπουργό της πΓΔΜ, κ. Nikola Gruevski, περί σχεδίου κατασκευής μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (200 MW) από φυσικό αέριο, στα Σκόπια, σε συνεργασία με την εγχώρια εταιρεία θέρμανσης TOPLIFIKAJIA.

3.4. Τηλεπικοινωνίες

COSMOFON

Τον Φεβρουάριο 2007, η διοίκηση της ελληνικής εταιρείας κινητής τηλεφωνίας στην πΓΔΜ ανακοίνωσε τα οικονομικά αποτελέσματα του έτους 2006, όπου φαίνεται ότι το κέρδη προ φόρων ανήλθαν σε €9,3 εκατ. και τα έσοδα αυξήθηκαν κατά 33%. Επετεύχθη περιορισμός του κόστους κατά 37,5%, σε σχέση με το 2005, ενώ η αύξηση του αριθμού των συνδρομητών στην πΓΔΜ σε 430.000 και η εξαγορά του ομίλου GERMANOS συνέβαλαν στην ενίσχυση της θέσης της εταιρείας. Το 2006, η COSMOTE πραγματοποίησε κέρδη προ φόρων €879 εκατ.

NOV OPERATOR (MOBILKOM AUSTRIA)

Ο κρατικός Οργανισμός Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της πΓΔΜ (Electronic Communication Agency) επέλεξε την εταιρεία MOBILKOM AUSTRIA, κατόπιν συμμετοχής της σε διαγωνισμό για την παροχή αδείας, δεκαετούς διάρκειας, **λειτουργίας τρίτης εταιρείας κινητής τηλεφωνίας**. Σύμφωνα με ανακοίνωση τύπου του γραφείου του πρωθυπουργού της πΓΔΜ «η αυστριακή εταιρεία ήταν η μοναδική η οποία συμμετείχε στον διαγωνισμό, η υποψηφιότητά της πληρούσε τα σχετικά κριτήρια και η υποβληθείσα προσφορά ανήλθε σε €10 εκατ.» Ο πρωθυπουργός κ. Gruevski δήλωσε ότι με τη συμμετοχή της τρίτης εταιρείας κινητής τηλεφωνίας, αναμένεται μείωση τιμών κατά 50%-67% και δημιουργία 250-300 νέων θέσεων εργασίας». Η παροχή των υπηρεσιών της MOBILKOM AUSTRIA (NOV OPERATOR θα ονομάζεται στην πΓΔΜ) θα ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο 2007 (30% κάλυψη, το πρώτο έτος και έως 90%, εντός τεσσάρων ετών). Ο όμιλος MOBILKOM AUSTRIA παρέχει υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας σε Αυστρία, Βουλγαρία, Κροατία (VIPNET), Σλοβενία (SIMOBIL) και Λιχτενστάιν (MOBILKOM) και τραπεζικές υπηρεσίες στην Αυστρία (A1 BANK). Το 2006 πραγματοποίησε έσοδα €2,17 δισ., απασχολεί 5.968 υπαλλήλους, εξυπηρετεί 9.781.000 πελάτες στην Ευρώπη και διοικείται από διοικητικό συμβούλιο με διευθύνοντα σύμβουλο τον κ. Boris Nemsic. Τον Δεκέμβριο του 2006, ο όμιλος υπέγραψε στο Βελιγράδι, συμφωνία δεκαετούς διάρκειας, με την σερβική εταιρεία RATEL, για τη παροχή υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας.

Τέταρτη εταιρείας κινητής τηλεφωνίας

Κατόπιν παραχώρησης αδείας για τη λειτουργία τρίτης εταιρείας κινητής τηλεφωνίας εκ μέρους της κυβέρνησης της πΓΔΜ, στην αυστριακή εταιρεία MOBILKOM, τον Φεβρουάριο 2007, η κυβέρνηση της χώρας αποφάσισε την παραχώρηση αδείας για τη **λειτουργία και τέταρτης εταιρείας κινητής τηλεφωνίας**.

B. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ

4. Νομισματική Πολιτική

4.1. Πληθωρισμός

	05.2007 04.2007	05.2007 05.2006	Α' εξάμ. 2007 Α' εξάμ. 2006
Μεταβολές (%) σε δείκτη τιμών λιανικής			
Σύνολο	0.4	1.9	1.8
Αγροτικά προϊόντα	7.9	-1.4	-2.4
Βιομηχανικά προϊόντα	0.1	2.1	2.0
Βιομηχανικά προϊόντα εκτός τροφίμων	0.1	2.7	2.5
Τρόφιμα	1.7	0.3	0.1
Τρόφιμα βιομηχανικής επεξεργασίας	0.1	0.7	0.8
Ποτά	-	0.6	0.5
Υπηρεσίες	-	2.0	2.0
Προϊόντα	-	1.9	1.7
Μεταβολές(%) σε δείκτη τιμών καταναλωτή			
Σύνολο	0.7	0.9	0.8
Τρόφιμα	1.8	0.7	0.6
Καπνός και τρόφιμα	-	2.2	0.9
Ένδυση και υπόδηση	0.2	0.9	1.5
Στέγαση	-	5.8	5.4
Μεταφορές και επικοινωνίες	0.1	-5.1	-4.8
Εστιατόρια και Ξενοδοχεία	0.2	3.5	3.4
Προϊόντα	0.9	1.4	1.3
Υπηρεσίες	-	-0.8	-0.9

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της πΓΔΜ (Ιούνιος 2007)

- Δείκτης τιμών λιανικής. Μηνιαία αύξηση παρουσιάστηκε στις τιμές των αγροτικών προϊόντων και τα τρόφιμα. Σε σχέση τόσο με τον Μάιο 2006, όσο και με το Α' εξάμηνο 2006, αύξηση σημειώθηκε στις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων.
- Δείκτης τιμών καταναλωτή. Τον Μάιο 2007, η τιμή των τροφίμων αυξήθηκε κατά 1,8%, σε σχέση με τον Απρίλιο 2007. Σε σχέση με τον Μάιο 2006, οι τιμές υπηρεσιών στέγασης αυξήθηκαν κατά 5,8%, υπηρεσιών εστιατορίων και ξενοδοχείων κατά 3,5% και καπνών και των τροφίμων κατά 2,2%.

4.2. Κεντρική Τράπεζα της πΓΔΜ

Παρουσίαση των βασικών αρχών του νομοσχεδίου για τη λειτουργία των τραπεζών, από τον υπουργό Οικονομικών της πΓΔΜ κ. Trajko Slaveski, σε ειδική εκδήλωση στα Σκόπια, την 05.04.2007. Ειδικότερα για την ίδρυση ξένης τράπεζας ο νέος νόμος ορίζει μεταξύ άλλων αύξηση του ορίου ελαχίστου κεφαλαίου από €3,5 εκατ. σε €5 εκατ., έκδοση επίσημης αδείας από ειδική αρχή, απόδειξη εποπτείας από μητρική τράπεζα, κατάλογο μετόχων, στοιχεία περί υπηκοότητας, εκπαίδευσης και επαγγελματικής επάρκειας διοικούντων και αξιολόγηση της υπό ίδρυση τράπεζας, τουλάχιστον με "BBB" ("Standard & Poor's", "Fitch" και "Thompson BankWatch") ή "Baa2" ("Moody's"). Στόχος των νέων διατάξεων είναι η σταθεροποίηση του τραπεζικού τομέα στην πΓΔΜ και η εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο, ενόψει προενταξιακών διαπραγματεύσεων.

4.3. Χρηματιστήριο Σκοπίων

Παρότι, η αύξηση του τζίρου κατά 48% από το 2005, σε €50,5 εκατ., το 2007, το Χρηματιστήριο των Σκοπίων προσελκύει το ενδιαφέρον ξένων επενδυτικών οίκων, εντούτοις η λειτουργία του χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη δομικών προβλημάτων, όπως τα Χρηματιστήρια των βαλκανικών κρατών:

- το 80% των συναλλαγών προέρχεται από την διαπραγμάτευση δέκα εταιρειών,
- έλλειψη αξιόπιστων χρηματοοικονομικών αναλύσεων, λόγω έλλειψης αξιόπιστων οικονομικών στοιχείων της δραστηριότητας των εισηγμένων εταιρειών και εξειδικευμένων πιστοποιημένων χρηματοοικονομικών αναλυτών.

Το πρώτο τρίμηνο του 2007, μη θεσμικοί επενδυτές συμμετείχαν στις συναλλαγές κατά 22% (€3,9 εκατ.) Σύμφωνα με ορισμένους αναλυτές η αύξηση της συμμετοχής των μη θεσμικών επενδυτών θα συμβάλει στην ανάπτυξη της αγοράς.

Η υιοθέτηση του νέου θεσμού της ειδικής κατηγορίας διαπραγματευόμενων εταιρειών ("super listing") και η παροχή φορολογικών κινήτρων στις εισηγμένες εταιρείες αναμένεται ότι θα συμβάλουν σε περαιτέρω ανάπτυξη.

Η κυβέρνηση της πΓΔΜ προετοιμάζει τροπολογία του νόμου του 2000, για τη λειτουργία εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου, η οποία προβλέπει:

- άρση όρου υποχρεωτικής συναίνεσης εκ μέρους της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την ίδρυσή του,
- υποχρεωτική περίοδο λειτουργίας άνω των οκτώ ετών,
- μείωση του απαιτούμενου ελαχίστου κεφαλαίου από €1 εκατ. σε €500.000, με ελάχιστη κατά κεφαλήν συμμετοχή €50.000.

Οι ξένοι επενδύσεις χαρτοφυλακίου αντιστοιχούν σε 66,27% της αξίας των αγορών και 17,55% της αξίας πώλησης μετοχών.

4.4. Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί

KOMERCIJALNA BANK	Έσοδα άνω των €13 εκατ. και καθαρά κέρδη άνω των 1,18 εκατ. εκ των οποίων €6,8 εκατ. αποθεματικά, το 2006.
PROCREDIT BANK	– Αύξηση του χαρτοφυλακίου από €10,6 εκατ., το 2003, σε €111 εκατ., το 2006 και των καταθέσεων από €2 εκατ. σε €74 εκατ. Πρόθεση της διοίκησης είναι η χορήγηση δανείων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, βάσει οικονομικής αξιολόγησης των προς δανειοδότηση επιχειρηματικών προτάσεων και όχι ενυπόθηκων εγγυήσεων. – Ίδρυση στα Σκόπια, του περιφερειακού κέντρου εκπαίδευσης των στελεχών της. Άνω των 100 στελεχών ετησίως, από καταστήματα της PROCREDIT από την Αλβανία, Βουλγαρία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Γεωργία, Κοσσυφοπέδιο, Μολδαβία, Ουκρανία, πΓΔΜ, Ρουμανία και Σερβία, θα εκπαιδεύονται πλέον στα Σκόπια.
TTK BANK	Πώληση του 25% των μετοχών της στην EBRD, αντί ποσού €3,7 εκατ., με αποτέλεσμα τη βελτίωση του χαρτοφυλακίου της και την δυνατότητα χορήγησης νέων επιχειρηματικών δανείων € 5 εκατ., το 2007.
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (MBDP)	Ξεκίνησε η παροχή πιστωτικών ασφαλίσεων ,για την κάλυψη 50-6-% της συνολικής αξίας των εξαγωγών, όπως προβλέπει ο νέος νόμος του 2005, με στόχο την διευκόλυνση χορήγησης εγγυητικών επιστολών από τις εγχώριες τράπεζες προς τις εξαγωγικές επιχειρήσεις.
OHRIDSKA BANK	Η διοίκηση της τέταρτης, σε μέγεθος, Τράπεζας της πΓΔΜ, με ενεργητικό €180 εκατ., μερίδιο αγοράς 6%, 13 καταστήματα και 80.000 πελάτες, ανακοίνωσε το επιχειρηματικό πρόγραμμα του 2008 (Μάιος 2007). Τον Ιούνιο 2007, η γενική συνέλευση μετόχων ενέκρινε τον ισολογισμό του 2006, τις προτάσεις στρατηγικής της διοίκησης και τα μέλη του νέου διοικητικού συμβουλίου, μετά την εξαγορά 51,47% των μετοχών από τη γαλλική Τράπεζα SOCIETE GENERALE.
	Η πλειοψηφία των μετόχων μίας από τις πέντε μεγαλύτερες τράπεζες της πΓΔΜ, εξεδήλωσε

**STOPANSKA
BANK - BITOLA**

ενδιαφέρον πώλησης σε ξένο επενδυτή, με χρηματοοικονομικό σύμβουλο την εταιρεία EDZ. Η Τράπεζα είχε υψηλή κερδοφορία την περίοδο 2005-2007 (ROA=3.30%, ROE=11.44%, P/E=18.93, P/B=2.70) και οι μετοχές της διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Σκοπίων (347.904 μετοχές, ονομαστική αξία: MKD3.000)

**ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ KB PRVO
PENZISKO DRUSTO**

Μετά την κερδοφορία του ασφαλιστικού ταμείου, η διοίκησή του σχεδιάζει πραγματοποίηση επενδύσεων στο εξωτερικό. Το Ταμείο, ιδρύθηκε πριν από 15 μήνες στην πΓΔΜ, αποτελεί θυγατρική εταιρεία της σλοβένικης PRVA POKOJINISKA DRUZBA, στο κεφάλαιο της οποίας συμμετέχει και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD), με €8 εκατ. και διαθέτει €14,68 εκατ. Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, μπορεί να επενδύσει έως 20% του κεφαλαίου του στο εξωτερικό και μέχρι 40% σε εγχώριες εταιρείες.

B. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ
**5. Ισοζύγιο
Πληρωμών
και
Εξωτερικό
Εμπόριο**
5.1. Εξωτερικό εμπόριο της πΓΔΜ

	σε εκατ. US\$			Μεταβολές (%)		
	03.2007	04.2007	Α' τετράμηνο 2007	04.2007 03.2007	04.2007 04.2006	Α' τετράμηνο 2007 Α' τετράμηνο 2006
Όγκος εμπορίου	624.1	665.0	2402.7	6.6	33.9	103.9
Παθητική τελειοποίηση (εργασία φασόν)	89.3	96.4	3888.8	7.9	17.4	54.4
Εξαγωγές	262.7	271.7	972.9	3.4	53.9	55.0
Παθητική τελειοποίηση (εργασία φασόν)	56.5	51.7	232.7	-8.5	3.6	14.1
Εισαγωγές	361.3	393.2	1429.8	8.8	22.9	36.5
Παθητική τελειοποίηση (εργασία φασόν)	32.7	44.6	156.1	36.2	39.0	20.2
Εμπορικό ισοζύγιο	-98.5	-121.5	-456.8			
% κάλυψης	72.7%	69.1%	68.0%			

εξαγωγών από εισαγωγές			
---------------------------	--	--	--

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της πΓΔΜ (Ιούνιος 2007)

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου αυξάνεται (μηνιαία αύξηση 23%), ενώ οι εισαγωγές καλύπτουν συνεχώς μικρότερο ποσοστό των εξαγωγών (ετήσια διαφορά 68%). Τα μεταποιημένα προϊόντα αντιστοιχούν στο 47,2% των εξαγωγών και το 29,7% των εισαγωγών, ενώ οι εισαγωγές καυσίμων καλύπτουν το 19% των εισαγωγών.

Από το συνολικό όγκο του εξωτερικού εμπορίου της πΓΔΜ, οι εισαγωγές καταλαμβάνουν το 59,5%. Η χώρα παραμένει εξαρτώμενη οικονομικά από το εξωτερικό. Το 68,4% των εξαγωγών και το 50% των εισαγωγών της πΓΔΜ καλύπτονται από τις αγορές των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τάση που ενισχύεται τα τελευταία χρόνια, αποδεικνύοντας την οικονομική εξάρτηση της χώρας πλέον από τις χώρες της Ε.Ε. Η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη θέση ως προς το ποσοστό του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της πΓΔΜ και ειδικότερα:

- Εξαγωγές της πΓΔΜ. Το 18% των εξαγωγών της πΓΔΜ απορροφάται από τη Σερβία, στην δεύτερη θέση βρίσκεται η Γερμανία με 14%, στην τρίτη η Ελλάδα, με 13,5% και στην τέταρτη, η Ιταλία με 10,7%.
- Εισαγωγές σε πΓΔΜ. Το 14,3% των εισαγωγών στην πΓΔΜ προέρχεται από τη Ρωσία, ακολουθεί η Γερμανία με 9,6%, η Ελλάδα με 9,1%, η Σερβία με 7,4% και η Ιταλία με 5,7%.

5.2. Εμπόριο Ελλάδος-πΓΔΜ

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος, το Α' τρίμηνο του 2007, ο όγκος του διμερούς εμπορίου παρουσίασε αύξηση και το εμπορικό ισοζύγιο διατηρήθηκε πλεονασματικό για την Ελλάδα (€42,3 εκατ., αύξηση 19,5%)

	Α' τρίμηνο 2007		Α' τρίμηνο 2006		Μεταβολή (%)
	US\$ εκατ.	€ εκατ.	US\$ εκατ.	€ εκατ.	
Ελληνικές εξαγωγές στην πΓΔΜ	121,240	92,239	87,537	72,603	+38,5%
Ελληνικές εισαγωγές από πΓΔΜ	65,177	49,866	40,676	33,940	+60,2%
Εμπορικό ισοζύγιο	+56,063	+42,373	+46,861	+38,663	

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.), Ιούνιος 2007

Η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών στην πΓΔΜ (38,5%) οφείλεται κυρίως σε αύξηση των εξαγωγών:

- χαλυβουργικών (πρόκειται κυρίως για εξαγωγές της εταιρείας LNM MITAL, ινδικών συμφερόντων, μέσω Ελλάδος, προς αγορές της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής),
- μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων, κυρίως αλουμινίου (από τους δυναμικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας),

- οργανικών χημικών, λιπασμάτων και σαπουνιών,
- μηχανολογικού εξοπλισμού,
- προϊόντων από γυαλί,
- πλαστικών,
- επίπλων,
- πλεκτών υφασμάτων και ενδυμάτων (προϊόντα παθητικής τελειοποίησης εταιρειών με έδρα σε πΓΔΜ)
- και φρούτων (έντονος ανταγωνισμός με προϊόντα προέλευσης Τουρκίας και Ισραήλ).

Οι εξαγωγές αλκοολούχων ποτών και αυτοκινήτων παρέμεναν σταθερές.

Η διάρθρωση των ελληνικών εισαγωγών από πΓΔΜ διατηρείται (εισαγωγή κρέατος και παρασκευασμάτων, φρούτων, λαχανικών, λιπασμάτων και προϊόντων παθητικής τελειοποίησης ελληνικών εταιρειών εγκαταστημένων σε Γευγελή, Μοναστήρι και Στρούμιτσα) με μοναδική εξαίρεση την εισαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Οι εισαγωγές μη μεταλλικών ορυκτών από την πΓΔΜ, αφορούν κυρίως εξαγωγές της εγκατεστημένης στην πΓΔΜ ελληνικής εταιρείας παραγωγής μαρμάρων ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ Α.Ε.

B. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ

6. Ιδιωτικοποιήσεις - Ρυθμιστική Πολιτική

**OHIS (χημικά)
ΕΜΟ (ηλεκτρολογικός εξοπλισμός)**

Επίσημη πρόσκληση ενδιαφέροντος του Υπουργείου Οικονομίας της πΓΔΜ σχετικά με την ιδιωτικοποίηση των εταιρειών OHIS και ΕΜΟ. Η διατήρηση της θέσης των εργαζομένων για τουλάχιστον πέντε έτη μετά την υπογραφή του συμβολαίου, η υλοποίηση επενδύσεων εκσυγχρονισμού εντός τριών ετών και η υιοθέτηση προτύπων προστασίας του περιβάλλοντος αποτελούν όρους της σύμβασης. Το κράτος διαθέτει το 51,3% των μετοχών της OHIS και η τιμή εκκίνησης είναι €25/μετοχή, ενώ η ονομαστική αξία είναι €51,12/μετοχή. Η περιουσία της εταιρείας αποτιμάται σε €47,4 εκατ. Στην περίπτωση της ΕΜΟ, το κράτος θα πουλήσει το 41,7% των μετοχών, με τιμή εκκίνησης €39,13, ενώ η ονομαστική αξία είναι €30,68/μετοχή. Η περιουσία της εταιρείας αποτιμάται σε €11,2 εκατ. Ημερομηνία λήξης των προσφορών ορίστηκε η 27.06.2007 και η αξιολόγησή τους θα βασισθεί κατά 40% στην τιμή προσφοράς και 30% στο υποβληθέν σχέδιο επιχειρηματικής ανάπτυξης.

Αεροδρόμιο Σκοπίων

Επιλογή δέκα κοινοπραξιών συμβούλων επιχειρήσεων, εκ μέρους του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Μεταφορών της πΓΔΜ, σε διαγωνισμό ανάθεσης έργου εκπόνησης μελετών αναδιάρθρωσης αεροδρομίων Σκοπίων και Αχρίδας (15.02.2007). Ακολούθησε η επιλογή τεσσάρων εταιρειών και αναμένεται η ολοκλήρωση του διαγωνισμού για την επιλογή μίας εκ των δέκα ανωτέρω εταιρειών. Παρότι, από τον Δεκέμβριο 2006 είχε ανακοινωθεί σχέδιο εισαγωγής της μετοχής του εθνικού αερομεταφορέα MAT της πΓΔΜ σε Χρηματιστήριο Λονδίνου, τον Μάιο 2007, με στόχο την άντληση κεφαλαίων, ενόψει αναδιάρθρωσης εταιρείας, εναρμόνισης κανονισμών αερομεταφορών βάσει ευρωπαϊκών προτύπων και ιδιωτικοποίησης αεροδρομίου Σκοπίων, εντούτοις, δεν υπάρχουν εξελίξεις.

**Οργανισμός
σιδηροδρόμων Σκοπίων**

Το σχέδιο ιδιωτικοποίησης του Οργανισμού Σιδηροδρόμων της πΓΔΜ (διαίρεση σε δύο εταιρείες) φαίνεται ότι έχει ναυαγήσει. Το νέο σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία ενός ενιαίου φορέα, με στόχο τη διαχείριση ποσού οικονομικής ενισχύσεως €15 εκατ., εκ μέρους της Παγκόσμιας Τράπεζας. Το χρέος του κρατικού οργανισμού ανερχόταν το 2004 σε €143 εκατ. (3,3% του ΑΕΠ) με αύξηση κατά €100 εκατ. Ετησίως, σε περίπτωση αδυναμίας ιδιωτικοποίησής του.

B. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ

7. Επενδύσεις

**Προώθηση
επενδύσεων**

Όπως δήλωσε σε ομιλία του, ο υπουργός Ξένων Επενδύσεων της πΓΔΜ κ. Vele Samak, στο Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο στα Σκόπια, τον Μάρτιο του 2007, η πολιτική προσέλκυσης των επενδύσεων θα βασισθεί στην αυτοκινητοβιομηχανία, τράπεζες και τηλεπικοινωνίες. Σε διαφημιστική καταχώρηση στο οικονομικό περιοδικό The Economist, η κυβέρνηση της πΓΔΜ προβάλλει δώδεκα πλεονεκτήματα επένδυσης στη χώρα: πρόσβαση στην αγορά, στρατηγική θέση, χαμηλά κόστη, χαμηλοί φόροι, έμπυχο δυναμικό υψηλού επιπέδου, δημοκρατία και σταθερότητα θεσμών, προτεραιότητα της κυβέρνησης στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων, διαπραγματεύσιμα κίνητρα, καλό επίπεδο υποδομών, υψηλό επίπεδο πανεπιστημιακών σπουδών, γλωσσομάθεια των κατοίκων και υψηλή ποιότητα όρων διαβίωσης.

7.1. Ξένες επενδύσεις - Γενικά

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της πΓΔΜ, το Α' τρίμηνο 2007, οι ξένες επενδύσεις στη χώρα ανήλθαν σε US\$7,8 εκατ., αποδεικνύοντας ότι το μεγάλο μέγεθος των ξένων επενδύσεων του 2006 οφειλόταν αποκλειστικά στην εξαγορά της κρατικής εταιρείας ηλεκτρισμού ESM, αντί €22 εκατ. και όχι σε βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος στη χώρα. Οι σημαντικότερες χώρες προέλευσης ξένων επενδύσεων στην πΓΔΜ υπήρξαν οι Παρθένες Νήσοι με 51% του συνόλου, αξίας US\$4 εκατ. (πρόκειται κυρίως για υπεράκτιες εταιρείες, για φορολογικούς λόγους), η Ιταλία με 11,4% του συνόλου (US\$895.000), η Σουηδία με 8,6% (US\$672.000), η Ελβετία με 7% (US\$546.000), οι ΗΠΑ με 2,7% (US\$217.000), η Ελλάδα στην έκτη θέση με 2,3% (US\$185.000), η Κύπρος με 2,2% (US\$174.000) και η Αυστραλία με 1,9% (US\$155.000). Παρότι, το Α' τρίμηνο του 2007, **οι ελληνικές επενδύσεις στην πΓΔΜ** ήταν στην έκτη θέση, κατά τάξη μεγέθους, αν υπολογίσουμε το σύνολο του επενδυμένου κεφαλαίου, **βρίσκονται στην πρώτη θέση (€950 εκατ.)** και οι εγκατεστημένες ελληνικές εταιρείες στην πΓΔΜ **απασχολούν άνω των 20.000 ατόμων.**

7.2. Επενδύσεις προέλευσης κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**Αυστριακές
επενδύσεις**

Τον Φεβρουάριο 2007 συνεστήθη ο σύνδεσμος των αυστριακών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην πΓΔΜ, με τη συμμετοχή 37 μελών, τα σπουδαιότερα των οποίων θεωρούνται οι εταιρείες KNAUF, TONDAH, EVN, PORSCHE και SORAVIA, ενώ αναμένεται η έλευση του τραπεζικού ομίλου HYPO ALPE-ADRIA, σύμφωνα με δήλωση του πρέσβη της Αυστρίας στα Σκόπια κ. Philipp Hoyos.

➤ **Περί λειτουργίας τρίτης κινητής τηλεφωνίας, βλ. ανωτέρω 3.4. Τηλεπικοινωνίες.**

**Σλοβένικες
επενδύσεις**

Σύμφωνα με δηλώσεις του οικονομικού συμβούλου της Πρεσβείας της Σλοβενίας στα Σκόπια, κ. Petar Skvarca, οι σλοβένικες επενδύσεις στην πΓΔΜ ενισχύονται. Το σύνολο του επενδεδυμένου κεφαλαίου, από €65 εκατ. το 2003, ανήλθε το Α' εξάμηνο του 2007 σε €150 εκατ. Στην πΓΔΜ δραστηριοποιούνται 180 σλοβένικες επιχειρήσεις και από το 2004 λειτουργεί ο σύνδεσμος μικτών επιχειρήσεων πΓΔΜ-Σλοβενίας, με μέλη 50 μικτές επιχειρήσεις. Οι κλάδοι της ενέργειας (SLOVENSKE ELEKTRANE), των τροφίμων (MERKATOR) και των χρηματιστηριακών υπηρεσιών (προσφορά μετοχών εταιρειών εισηγμένων σε χρηματιστήρια των Βαλκανίων, εκ μέρους χρηματιστηριακών εταιρειών στη Σλοβενία) προσελκύουν το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων σλοβενικών συμφερόντων.

Κοινή ανακοίνωση περί ίδρυσης δύο super markets εκ μέρους της σλοβένικης εταιρείας TUS και μίας μικτής επιχείρησης Βουλγαρίας-πΓΔΜ, στην πόλη Κουμάνοβο (έκταση 3 στρεμμάτων, 165 νέες θέσεις εργασίας), τον Απρίλιο 2007.

Η σλοβένικη εταιρεία ασφαλειών SAVA RE εξαγόρασε εγχώρια εταιρεία TABAK OSIGURUVANJE, αρχές Ιανουαρίου 2007, καταβάλλοντας τιμή κατά 300% της ονομαστικής αξίας των μετοχών της εξαγορασθείσας εταιρείας.

➤ Για το ασφαλιστικό ταμείο TAMEIO KB PRVO PENZISKO DRUSTO, θυγατρική της σλοβένικης εταιρείας PRVA POKOJINISKA DRUZBA, βλ. ανωτέρω 4.5. Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

**Βρετανικές
επενδύσεις**

Επίσημη έναρξη των εργασιών του Βρετανικού Επιχειρηματικού Ομίλου (BBG) στα Σκόπια, την 06.03.2007, με παρουσία του πρωθυπουργού της πΓΔΜ κ. Nikola Gruevski, του πρέσβη της Βρετανίας στα Σκόπια κ. Robert Chatterton Dickinson και λοιπών εκπροσώπων της πολιτικής και επιχειρηματικής κοινότητας της πΓΔΜ. Στόχος της λειτουργίας του νέου οργανισμού είναι η διευκόλυνση των διμερών οικονομικών σχέσεων και η διευκόλυνση υιοθέτησης προτύπων ποιότητας και ασφάλειας εκ μέρους των επιχειρήσεων της πΓΔΜ.

Υπογραφή Μνημονίου συνεργασίας μεταξύ της κυβέρνησης της πΓΔΜ και της βρετανικής εταιρείας JOHNSON MATTHEY, για την κατασκευή εργοστασίου στην Ελεύθερη Ζώνη Bunardzik.

7.3. Επενδύσεις προέλευσης ΗΠΑ, Καναδά, Ιαπωνίας, Ελβετίας
**Επενδύσεις
ΗΠΑ**

Συνάντηση εκπροσώπων της εταιρείας SHELL με τον αντιπρόεδρο της κυβέρνησης της πΓΔΜ κ. Zoran Stavreski, με στόχο την διερεύνηση των δυνατοτήτων συνεργασίας και επενδύσεων.

Επίσκεψη του πρέσβη των ΗΠΑ κ. Gillian Milovanovic στις εγκαταστάσεις της εταιρείας ALKALOID στα Σκόπια, η θυγατρική της οποίας δραστηριοποιείται στις ΗΠΑ (ALKALOID USA, στο New Albany του Ohio). Ο γενικός διευθυντής της εταιρείας κ. Zivko Mukaetov τόνισε τη σπουδαιότητα της διμερούς επιχειρηματικής συνεργασίας, για την ανάπτυξη των διμερών οικονομικών σχέσεων, όπως αποδεικνύεται από την αγορά φαρμακευτικών προϊόντων από αμερικανικές εταιρείες, την εξουσιοδότηση αντιπροσώπευσης 40 φαρμάκων αμερικανικής προέλευσης, την αγορά αδείας ευρεσιτεχνίας τεχνολογίας

παραγωγής φαρμάκου Novamorph (2003) και τη συνεργασία με την εταιρεία AVEDA, μέλος του ομίλου ESTEE LAUDER. Η διοίκηση της ALKALOID εξετάζει το σχέδιο εξαγοράς εργοστασίων παραγωγής φαρμακευτικών στη Ρωσία και την Τσεχία. Το 70% της εγχώριας παραγωγής εξάγεται (€35 εκατ.) και συνεπώς η εγκατάσταση της παραγωγής στην πολλά υποσχόμενη αγορά της Ρωσίας θα βελτιώσει την κερδοφορία της εταιρείας.

7.4. Επενδύσεις προέλευσης κρατών Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Σερβικές επενδύσεις

Η διοίκηση της σερβικής εταιρείας ZORKA KOLOR SABAC ανακοίνωσε συνεργασία με την εταιρεία ALKALOID, τον Μάρτιο του 2007. Η συνεργασία αφορά στον κλάδο των χημικών, ενώ στον κλάδο των φαρμακευτικών η ALKALOID θα διατηρήσει την ανεξαρτησία της.

Βουλγαρικές επενδύσεις

Συνάντηση του υπουργού Γεωργίας της πΓΔΜ κ. Aco Spasenoski με εκπρόσωπο της βουλγαρικής εταιρείας κ. Stefan Vasilev και τον ιδιοκτήτη της γαλακτοβιομηχανίας BRATINDOL κ. Tode Ivanovski, η οποία είναι εγκατεστημένη στην περιοχή του Μοναστηρίου και παράγει 100-120 τόννων γάλακτος ημερησίως, με θέμα την εξαγορά της εταιρείας αντί €1 εκατ. από τη βουλγαρική εταιρεία. Το εργοστάσιο παράγει, Υπενθυμίζουμε ότι το 2003, η βουλγαρική εταιρεία LITEKS εξαγόρασε το 54% των μετοχών του εργοστασίου παραγωγής ζάχαρης SECERANA στο Μοναστήρι. Έως σήμερα η εταιρεία έχει προβεί σε σημαντική μείωση του εργατικού δυναμικού (μείωση από 320 σε 159 το 2007). Την 19.03.2007, επτά εργαζόμενοι κατέφυγαν στη δικαιοσύνη, μετά τον εγκλεισμό τους, παρά τη θέλησή τους, στα γραφεία της εταιρείας. Το δικαστήριο τους δικαίωσε, αλλά η εταιρεία μείωσε τους μισθούς για να ανταποκριθεί στα δικαστικά έξοδα.

Η πρώτη βουλγαρική εταιρεία που δραστηριοποιήθηκε στην πΓΔΜ είναι η τράπεζα UNIBANKA, με διευθύνοντα σύμβουλο τον κ. Stojan Kralchev και διάρθρωση του μετοχικού της κεφαλαίου 39,4% σε κ. Tzeko Minev, 39,4% σε κ. Ivajilo Mutaftchiev και 21,2% σε λοιπούς επενδυτές. Οι κ.κ. Minev και Mutaftchiev είναι επίσης ιδιοκτήτες της FIRST INVESTMENT BANK AD Sofia, μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες της Βουλγαρίας. Η UNIBANKA ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1992 με το όνομα BALKANSKA BANK. Το 2001 αντιμετώπισε προβλήματα ρευστότητας και το 2003 ολοκληρώθηκε η αναδιάρθρωση του μετοχικού κεφαλαίου, με την έκδοση νέων μετοχών €2 εκατ. και τον προγραμματισμό νέων δράσεων.

➤ Για την ίδρυση super market στην πόλη Κουμάνοβο, βλ. ανωτέρω Σλοβένικες επενδύσεις.

Τουρκικές επενδύσεις

Συνάντηση εκπροσώπων τουρκικών επιχειρήσεων με εμπορικό επιμελητήριο Σκοπίων, τον Μάρτιο του 2007, με στόχο την ενίσχυση συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας.

Στα εγκαίνια λειτουργίας του νέου εργοστασίου κλωστοϋφαντουργίας ZORLU TEX, θυγατρική εταιρεία του τουρκικού επιχειρηματικού ομίλου TAC, ο πρωθυπουργός της πΓΔΜ κ. Nikola Gruevski τόνισε την συμβολή της επένδυσης στην οικονομία της χώρας. Η εταιρεία TAC δραστηριοποιείται στην πΓΔΜ από το 2005. Το νέο εργοστάσιο θα απασχολήσει 220 άτομα, με στόχο τα 600 άτομα, έως το τέλος του 2007 και το 90% της παραγωγής θα εξάγεται σε αγορές της ΝΑ Ευρώπης.

Liaison Office of the Hellenic Republic, Economic and Commercial Affairs
DTC "BUNJAKOVEC", Unit 15, 2nd floor, Blvd. Partizanski Odredi, 1000 Skopje
Tel. 00389 / 2 / 3129.456 – 3129.458, Fax: 00389 / 2 / 3129.441,
E-mail: office@hellastrade-skopje.com

B. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ

8. Αναπτυξιακή Βοήθεια

8.1. Αναπτυξιακή βοήθεια κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Αναπτυξιακή βοήθεια
Γερμανίας**

Χορήγηση δανείου €8 εκατ. εκ μέρους της γερμανικής κυβέρνησης στην κυβέρνηση της πΓΔΜ, για την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Το δάνειο έχει περίοδο αποπληρωμής 30 έτη, με περίοδο χάριτος 10 έτη και επιτόκιο 2%. Επιπλέον η γερμανική κυβέρνηση παρείχε αναπτυξιακή βοήθεια €523.000 για την υλοποίηση συμπληρωματικών δράσεων ενίσχυσης θεσμικού πλαισίου και μεταφοράς σχετικής τεχνογνωσίας σε τράπεζες

Υπογραφή συμφωνίας μεταξύ του υπουργού Οικονομικών της πΓΔΜ κ. Trajko Slaveski και του πρέσβη της Γερμανίας στα Σκόπια κ. Ralf Andreas Breth, τον Απρίλιο 2007, για τη χρηματοδότηση δύο προγραμμάτων εκ μέρους της γερμανικής κυβέρνησης:

- €1.530.000 για την υλοποίηση του διασυνοριακού προγράμματος περιβαλλοντικής προστασίας της Πρέσπας (“Cross-Border Biospheric Reservation Prespa-Park), στο οποίο εκτός των φορέων της πΓΔΜ, παρέχεται η δυνατότητα εμπλοκής και φορέων από Ελλάδα και Αλβανία
- και €500.000 για το πρόγραμμα άρδευσης του νοτίου τμήματος της πεδιάδας του Αξιού (“Program for the Irrigation of the Southern Vardar Valley”) σε συνέχεια πιστωτικής διευκόλυνσης €6,6 εκατ., το 2001.

➤ **Περί συνεδρίου το οποίο οργάνωσε ο αυστριακός οργανισμός VIENNA ECONOMIC FORUM, στην Αχρίδα 24-25.04.2007, βλ. ανωτέρω 2.4.**

**Αναπτυξιακή βοήθεια
Ολλανδίας**

Χρηματοδότηση του προγράμματος εκσυγχρονισμού των φορολογικών υπηρεσιών της πΓΔΜ, εκ μέρους της ολλανδικής κυβέρνησης (US\$2.960.000 για την περίοδο 2007-2010). Σε κοινή συνέντευξη τύπου, τον Φεβρουάριο 2007, ο γενικός διευθυντής των φορολογικών υπηρεσιών της πΓΔΜ κ. Goran Trajkovski και η πρέσβης της Ολλανδίας στα Σκόπια Frederique de Mann δήλωσαν ότι το πρόγραμμα περιλαμβάνει εκπαίδευση των υπαλλήλων των φορολογικών υπηρεσιών της πΓΔΜ σε νέα συστήματα μηχανοργάνωσης και τόνισαν ότι η αποτελεσματικότητα των ανωτέρω δράσεων θα συμβάλει στην πάταξη της φοροδιαφυγής (η παραοικονομία στην πΓΔΜ υπολογίζεται σε 30-40% του ΑΕΠ).

Δωρεά €50.000 εκ μέρους της ολλανδικής κυβέρνησης προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, για την πρόσληψη διεθνούς συμβούλου, ο οποίος θα επεξεργασθεί σχέδιο δράσης 2007-2012, σε πλαίσιο νέου νόμο περί χρεογράφων.

Αναπτυξιακή βοήθεια Νορβηγίας

Σε πλαίσιο εκστρατείας εξοικονόμησης της ενέργειας, η νορβηγική κυβέρνηση χορήγησε, τον Φεβρουάριο του 2007, €150.000 σε 500 πολίτες της πΓΔΜ, για την αγορά εξοπλισμού συσκευών αποταμίευσης ηλιακής ενέργειας

Αναπτυξιακή βοήθεια Βρετανίας

➤ Σχετικά με τη χρηματοδοτική στήριξη της παραγωγής βιοπετρελαίου στην πΓΔΜ, εκ μέρους της βρετανικής πρεσβείας στα Σκόπια, βλ. ανωτέρω 3.3.2. Πετρέλαιο.

8.2. Αναπτυξιακή βοήθεια ΗΠΑ, Καναδά, Ιαπωνίας και Ελβετίας

Αναπτυξιακή βοήθεια ΗΠΑ

Ιανουάριος 2007

- Η κυρία Patricia Ryder ανέλαβε νέα διευθύντρια του Γραφείου Αναπτυξιακής Βοήθειας των ΗΠΑ (USAID) στα Σκόπια, μετά την υπηρετήσή της σε Ουάσιγκτον, Πακιστάν και χώρες της Αφρικής.
- Υπογραφή μνημονίου συνεργασίας μεταξύ της κρατικής Επιτροπής καταπολέμησης της διαφθοράς της πΓΔΜ και της USAID (Πρόγραμμα ανάπτυξης), στα γραφεία της Γενικής Γραμματείας Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της πΓΔΜ, την 18.01.2007, με στόχο την ανάπτυξη της συνεργασίας σε θέματα καταπολέμησης διαφθοράς, μέσω λειτουργίας συστήματος εποπτείας και αξιολόγησης. Στην τελετή συμμετείχε η κυρία Sladjana Taseva, επικεφαλής της υπηρεσίας της πΓΔΜ, ο κ. Timothy Donnay, εκπρόσωπος της USAID και ο κ. Patrick Coughlin, υπεύθυνος του προγράμματος πληροφορικής.

Φεβρουάριος 2007

Υπογραφή μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της πΓΔΜ και της USAID, από τον κ. Mihajlo Manevski, υπουργό Δικαιοσύνης και τον κ. Patrick Coughlin, εκπρόσωπο της USAID, την 02.02.2007, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης της πΓΔΜ.

Μάιος 2007

Η USAID παρείχε τεχνογνωσία αξίας US\$549.000 στην κυβέρνηση της πΓΔΜ, για τον εκσυγχρονισμό των τελωνείων της χώρας. Πρόκειται για το σύστημα “single window”, η λειτουργία του οποίου επιτυγχάνει κοινή εποπτεία των τελωνειακών συναλλαγών σε πΓΔΜ, Βουλγαρία και Σερβία.

Ιούνιος 2007

- Εκπρόσωποι της USAID και του Πανεπιστημίου ΝΑ Ευρώπης (SEEU) υπέγραψαν μνημόνιο συνεργασίας για την ανανέωση της αδειας χρήσης του προγράμματος λογισμικού “SkillSoft”, στο Κέντρο Επιχειρηματικής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου. Το πρόγραμμα διευκολύνει την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε τουλάχιστον 4.000 θεματικές ενότητες, ενώ 3.000 εταιρείες το χρησιμοποιούν.
- Ολοκληρώθηκε η εκπαίδευση σε θέματα πληροφορικής, 6.500 δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από 332 σχολεία της πΓΔΜ.

B. Εξελίξεις σε Οικονομία της πΓΔΜ

9. Επιχειρήσεις - Εκθέσεις

9.1. Δραστηριότητες Γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων (ΟΕΥ)

Εκπόνηση οικονομικών εκθέσεων και ερευνών αγοράς

1. Ετήσια έκθεση για την πορεία των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων, έτους 2006 (Απρίλιος 2007).
2. Εκπόνηση έρευνας αγοράς κλάδου κατασκευών στην πΓΔΜ (Απρίλιος 2007).

Εμπορικές αποστολές

Διοργάνωση επιχειρηματικών αποστολών σε διεθνείς εκθέσεις Θεσσαλονίκης, με στόχο την προώθηση των ελληνικών εξαγωγών στην Πγδμ.

χρονική περίοδος / έκθεση	συμμετοχή εταιρειών από πΓΔΜ
Ιανουάριος 2007 FURNIDEC 1η Διεθνής Έκθεση Επίπλου	UNITED EXPORT, MARLES, DOMUS JV, JAVOR, ALSA TREJD-IMS, GREEN CENTER
Φεβρουάριος 2007 ΖΟΟΤΕΧΝΙΑ 2007 5 ^η Διεθνής Έκθεση κτηνοτροφίας	RIMES PLUS, PILKO, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ πΓΔΜ, ILINDEN VETKOLL, VEZE SHARRI, ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ, VETERINARY-LIVESTOCK CENTER, MIKI PETROL, NIKOLOV
MODA SALONICA 2007 1η Διεθνής Έκθεση Μόδας	MAGNOLIJA OGNJANOVSKI, 3-A ANA, ALTRA MODA, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ, MILENIUM-SD 4EVER KINDERLEND, BISER DOM-DIPLOMAT, FKO-MK, SIM SPORT, ZAP MILANO, ARTHUR'S, SAM 013, ANER, INTER TRADE
INFACOMA 2007 24 ^η Διεθνής Έκθεση δομικών υλικών	HUBO REPLEK, BELINA, ARB-KOMERC, ELEKTROMETAL, MAKSTIL, MZT KOMERC NOVA, HOTEL EPINAL
Μάρτιος 2007 DETROP 2007 19 ^η Διεθνής Έκθεση τροφίμων & ποτών	KOLID, PAMI, LIKOM, K.A.A. DOOEL, VEROPOULOS, VENDORA, DAUTI, ANA-KOM, GAMA, FUGA
Απρίλιος 2007 ENERGY TECH 2007 1 ^η Διεθνής Έκθεση ψύξης & θέρμανσης	ENERGIJA, KONING TRADE, EURO-KLIM, TURBOENGINEERING, XHMI-KO
FURNIMA 2007 12 ^η Διεθνής Έκθεση επιπλοποιίας	FOKUS, TEHNOKOOP, BUJOTO, FATINA, MOBELAND
Μάιος 2007 MARMIN 31 ^η Διεθνής Έκθεση μαρμάρων Γενική Έκθεση ΘΡΑΚΗΣ	VERIAN TD, KORVIN STONE DAUTI, GAMA INTERNATIONAL, VITAMIN AGA, UNITED EXPORT, TERASINPEX
Ιούνιος 2007 MODA SALONICA 2 ^η Διεθνής Έκθεση μόδας	VEKTOR DOO, ALTRA MODA, EMPORIUM NOVA, LEDER-GV, SAM 013, INTER TRADE, 3-A ANA

9.2. Δραστηριότητα επιχειρήσεων σε πΓΔΜ

Πραγματοποιήθηκε στα Σκόπια την 16.02.2007, εκδήλωση του **Οικονομικού Επιμελητηρίου** της πΓΔΜ, για τα 85 έτη λειτουργίας του, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας της χώρας Branko Crvenkovski, του πρωθυπουργού κ. Nikola Gruevski, του αντιπροέδρου της κυβέρνησης κ. Zoran Stavreski, του δημάρχου των Σκοπίων κ. Trifun Kostovski, εκπροσώπων διπλωματικών αντιπροσωπειών, διεθνών και δημοσίων οργανισμών και 1.500 επιχειρήσεων. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Branko Crvenkovski τόνισε ότι το Οικονομικό Επιμελητήριο είναι ο κυριότερος οικονομικός φορέας, με μέλη τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις της χώρας, ενώ ο κ. Gruevski αναφέρθηκε στη συμμετοχή του Επιμελητηρίου στον σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και προώθησης των εξαγωγών. Η κυβέρνηση της πΓΔΜ βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το Επιμελητήριο, σε πλαίσιο νομοπαρασκευαστικών εργασιών (αναθεώρηση φορολογικού συστήματος, εφαρμογή ενιαίου φορολογικού συντελεστή, υπηρεσίες one-stop shop)

Το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων των **ασφαλιστικών εταιρειών** στην πΓΔΜ ανήλθε σε €100 εκατ., το 2006. Από το σύνολο των ασφαλιστικών συμβολαίων, μόνον 2% είναι συμβόλαια ζωής, ενώ 47% είναι υποχρεωτικά συμβόλαια. Στην πΓΔΜ δραστηριοποιούνται δώδεκα εταιρείες, εκ των οποίων δύο προσφέρουν συμβόλαια ασφάλισης ζωής. Συνεπώς, παρότι η αγορά διαθέτει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης, το χαμηλό εισόδημα και το ασταθές πολιτικό περιβάλλον δεν ευνοούν την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου.

Σε €82 εκατ. ανήλθε, το 2006, το σύνολο της **διαφημιστικής δαπάνης** των εγχωρίων και αλλοδαπών, με γραφεία στην πΓΔΜ, εταιρειών, με υψηλότερα μεγέθη, της εταιρείας COCA-COLA (SKOPSKA PIVARA), PROCTER&GAMBLE, STRATUS, MAKPETROL, UNILEVER, WRIGLEY, GRAND KAFA και OHIS. Το μεγαλύτερο μέρος της δαπάνης αφορούσε προβολή σε τηλεόραση (€73,4 εκατ.) κυρίως τροφίμων, καφέ, αναψυκτικών, τσιγκλών και μπύρας.

